Մանզումի էֆքեար սենետ 300 նիւսխէ վերիլիպ, աենէվի զը յմէթի, Իսթանպոլ ելչին կէչէր ագճէ 250, վեալթը պյլըզը 125 զրշ. վէ թաշրալար հչին բօսթափարասը տախի իչինտէ օլարագ, սենէվի դը յմէթի սաղ ագճէ 250, վէ ալթը պյլըզը տախի 125 զրշ. օլաճագ տըր։

Վէ պէհէր նիւսխէսի 40 փարաես սաթըլաճագ տըր։

Պատգամաւորի Էֆքեար

ՄԻԻԱՏԻ

Իլանաջըն պէհէրաթ ըրը իչին. պիրինճի տէֆ տա 'Է իքինճի տէֆտաս 2, վէ իւչինճիւ վէ սայէր տէֆթալարտա 1 էր զրշ ալընաճագ տըր։

Մէքթուպ վէ սայէրի Պէյ–օղլունտա Ցօղրու–կօլտա 467 նիւմէրօլու խանէտէ Լէվանթ Հէրալտ թաղխանէսինտէ, Կարապետ Ց. Փանոսեան իսմինէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՑՑԷ ՎԷՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՍԷՆԷ ՀՏԱՌ ԲԼԳԻԼ ԷՎՂԷԼ ՀԱ 1869 ՅՈՒՆԻՍ 19 ԲԷՆՋՇԷՄԳԻՀ ԱԼՕՖԾՐԱՆԿԱ ՑՈՒԼԻՍ 1 ՆԻՒՄԷՐՕ 954

ԻՍԹԱՆՊՈԼ 19 ՅՈՒՆԻՍ

ԽՕՍՐԻՃԻՑԷ

ՄԻԻՃԹԷՄԷԱՑԻ ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ՄԱԼԻՅԷՍԻ

Հէր տէվլէթին մալիյէսի, քէնտի աղամէթինէն վէ գուվվէթինէն թէրագիսի տիր, վէ կէրէք խարիճի բօլէթիդասը վէ կէրէք տախիլի իսլահաթլարը վէ միլլէթինէն ահվալը պու թէրաղի իլէ էօյշէիւլտիկինտէ թամ վէզնի նէ իսկ օնու կէօրէպիլէրսին։

Մալիւմ օլսուղու իւզրէ Միւճթէմէի Ամերիգա մալիյէսի Ամերիգանըն տախիլի մուհարէպէսինտէ բէք աղը սուրէթով պօրճլու տիւշմիշ իսի։

Ամերիգա տիկէր չօղ մէպտէլրճէ Էվրոպանըն թամ ադի մէպտէլրէ տէվամ էթտիկի միսէլլիւ մալիյէճէ մաստէլրտա տախի, Էվրոպանըն թուրթուղու թարիդինի թուրթմաղ։

Էվրոպատա պրադալըմ տիկէր տէվլէթլէրի քի, պիւտճէլէրինին իրատը մասարիֆլէրինի զաբամաղ։ Իլլա Ինկիլթէրրայա պագտրղըմըզտա, կէօրիւրիւղ քի իրատընին ֆազլասընտան, տէյունաթը ումումիյէսինի թէնզիլ իտէճէք եէրտէ, չու էա պու վէրկիլէրի թէնզիլ իտուպ, իրատընը էքսիլտիր. վէ պէօյլէլիքլէ պիւտճէնին իքի ուճունու պիրի պիրինէ եագլաշըրըր։

Լաքին Միւճթէմէյի Ամերիգա, պու եօլտա տուվրանմայրպ, իրատընըն ֆազլասընը տույիմա պօրճա վէրիր վէ պունուն իլէ հէմ ֆայրղտան գուրթուլուր հէմ պօրճտան։

Էվրոպատա էհալի տէվլէթինին իրատ վէ մէսարիֆինի եալընըզ եըլ պաշընտա կէօրէ պիլիր, լաքին Ամերագատա հէր այ պաշը, տէվլէթին իրատ վէ մէսարիֆի զաղէթալէր վասէթասը իլէ պիւթիւն տիւնեաեա իլան օլունուր։

Պու տէֆտա հազիրան իպթիտայլէրինտէ նէշր ու իլան օլունան հիսապա նազարէն Ամերիգանըն տույունաթը ումումիյէսի, մայիս 1 տէն հազիրան 1 է գատար մալիյէսինին ֆազլասընտան 71 միլիոն ֆրանք եանի 617583 քէսէ ագճէ թէնզիլ պուլմուշ տուր, վէ պու մէպլաղ տախիլինտէ օլտուղու հալտէ, ճէնէրալ Կրանթ բիասէթէ կէչէլի 106, 270,300 ֆրանք եանի 924 պին քէսէ ագճէ պօրճ թէնզիլ օլունմուշ տուր։

Պունուն թէճճիւպէ չայան պիր քէօշէսի տախի չու տուր քի, հազիրան պիրտէ, Ամերիգա մալիյէսինին հալի թէֆէրրուաթը պիրլիքտէ օլսրագ, հէր նէ իտի իսկ, հազիրան իւչտէ, եանի իքի կիւն սոնրա հիւքիւմէթ թարաֆընտան քէսֆէքէյի զաղէթալար մարիֆէթի իլէ իլան օլունապիլմիշ տիր։

Միւճթէմէյի Ամերիգանըն 1864 տէ, ասաքիրի պէրրիյէ մէսարիֆի 188 միլիոն, վէ պահրիյէ մէսարիֆի 24 միլիոն Ինկիլիզ լիրասը իքէն, 1869 տա ասաքիրի պէրրիյէ 3 միլիոն վէ պահրիյէ 6 միլիոն 9 իւզ պին Ինկիլիզ լիրասընա թէնզիլ օլունմուշ տուր։ Շիւբհէ եօգ տուր քի բագամճա պու պէօյիւք ֆարգ մուհարէպէ վէ սուլհ ֆարզընտան իլէրի կէլմիշ պիր շէյ տիր։

Ամերիգա էհալիսի, տիւեունաթը ումումիյէսինի հէր այ պաշը կէօրտիւքճէ, վէ պունուն պիր ան էվվէլ էօտէնմէսինի արզու իթտիքճէ, մուհարէպէտէն ղիեատէ սուլհա մէյտան պիր հալտէ պուլունուպ։ Ֆէվզ էլ ատէ պիր վուզուաթ օլմատընճա մուհարէպէ իլան օլունմասընա սէպէպիյէթ վէրմէմէլէրի Ամերիգա բօլիթիգա մէմուրլարընըն պիրինճի վազիֆէսի կիպի թուրթուլմուշ տուր։

Ամերիգա, թէգատատիմ վէ մէտէնիյէթ թէվարիխի տօլտուրմագ իչին աաքիրէ միւրաճաաթ իթմէյիպ, ահալէնին հէր եօլտա աէրպէսթ օլմասընտա արամագտա տըր։

Ամերիգա տիւնեայը թէհայիւրտէ պրագաճագ տէրէճէտէ պիր տէմիր եօլա սահիպ օլտու վէ պունուն սայէսինտէ, պիղիմ Քիւրտլէրտէն՝ աշաղա գալմայան Հինտլիլէրինի թէրպիյէ իտէճէք տիր։

Ամերիգա հէր շէյտէն ղիատէ պօրճտան վէ մէսուլիյէթտէն զօրգմադտա տըր. լաքին պու կիւն մէղքիւր եօլուն աքսիօնլարընտան 59 միլիոն տօլարընա Ամերիգա հիւքիւմէթի մէսուլ վէ քէֆիլ տիր։

Ամերիգատա, տէր Թայմզ, պիր մէմուր եա բէիս ահալինին հիւսնիւ թէվէճճիւհիւնէ նայիլ օլմադ իչին, այ պաշը հիսապընտա միւճէրրէտ ֆազլա կէօսթէրմէլի, եօխսա օլ մէմուրուն մէմուրիյէթտէն տիւշէճէկի շիւպհէսիզ տիր։ Հէր այ պաշը չրգան հիսապ անինտէ գրիթիգայա ալընը, վէ ֆազլա պիր մէսարիֆ կէօրտիւքլէյին, անըն սէպէպինի արարլար։

Ամերիգալըլար պու էգօնօմիք հալի, Ալապամա վէ Գուպա մէսէլէլէրի հագդընտա Ինկիլթէրրա վէ Իսբանեա ահալիսինի մուհարէպէ էնտիշէսինտէն պիր ազ գուրթարմագտա տըր։

Ամերիգա էհալիսի մայիս այը հիսապընը պու ֆազլասընը կէօրտիւկիւնտէ, Ռուպա մէսէլէսինի միւտախէլէ իթտ վէ Ալապամա մէսէլէսինին միւքեալէմէսինի տախի Մ. Սըմնըրը կէչէնտէ Սէնատօտա օղուտուղու նուրթուն բուհու իլէ էլէ ալսա, միւճէրրէտ, օրտույու մուհարէպէ հէյեթինէ վազ իթմէկէ մէճպուր օլունաճաղընը վէ պու եիւզտէն, մալիյէսինտէ աչըգ գալաճաղընը թէֆէքքիւր իթմէկէ, վէ ղազէթալէր տախի «սուլհու պագի սաղլամագ» տիւեունաթը միլլիյէմիզի էօտէմէք տիր։ տէմէյէ պաշլատըլար։

Ամերիգալըլար շիմտի ճէնուպի Թէքսաս թարաֆընտա օլան քէնտի Հինտլիլէրինի եէնմէք իլէ մէշղուլ օլմադտա տըրլար. հէր կիւն Հինտլիլէրին իթտիքլէրի խասարաթլարընը, էօլտիւրտիւքլէրի ատամլարընը, չալտըգլարը պարկիրլէրին, եէսիր թուրթուղլարը չօճուգլարընը թէլէկրաֆլէրի զաղէթալարտա օղունմադտա տըր։ 250 գատտր Հինտլիլէր ահալի իւզէրինէ եիւրիւիւշ իլէ 13 քիշի էօլտիւրմիւշլէր։ տիլլէրի վէ եիւրէքլէրինի քէսպէ չըղարմըշլար, դուլաղլարընը քէսմէշլէր։ վէ թէլէկրաֆ թէլլէրինի զըրբպ, պունլարընը վիճուտինէ սարլամըշլար տըր։ Պունլարընը իւղրինէ անինտաէ ասաքիր սէվգ օլունմուշ խէտտ, չօգլարը հալէա էլէ կէչէմէմիշ տիր։

Լաքին Հինտլիլէրին պու հալլերի Ամերիգա խաղինէսինէ պէօյիւք պիր ղիան հասըլ իտէմէզ։

Պունլար էր եա կիճ տայրէի իթաաթա կիրէրլէր, վէ պունլարըն եէնտիտէ օլանն սահրալար, շէնլէնտիքճէ սարֆ օլունան ադճէնին պիր զաշ միլիէօն գաթը պիր գաշ սէնէ զարֆընտա՝ հասըլ օլուր։

Ամերիգայա հիճրէթ իտէնլէրին սայըը պու կիւնլէրտէ կէրէյի կիպի արթմըշ տըր։ Ինկիլթէրատան բէք չօղ հիւնէրտար մաքինիսթլեր Նիեու Եօրգա հիճրէթ իթմիշլէր տիր։

Իպու հիճրէթ եիւզիւնտէն Ամերիգա հատտէն ղիեատէ իլէրլէմիշ տիր։

1790	տա	4 միլիոն	ահալիսի	վար իտի	
1800	»	5½	»	»	»
1810	»	7½	»	»	»
1820	»	9½	»	»	»
1830	»	13	»	»	»
1840	»	17	»	»	»
1850	»	23	»	»	»
1860	»	31½	»	»	»
1869	»	40	»	»	տըր

Պու հիսապ աշիքտար կէօսթէրիր քի, հէր օն սէնէ լուսթ իւսթէ Ամերիգա ահալիսինին սայըը եիւզտէ 30 արթմագտա տըր. լաքին Ֆրանսա սթաթիսթիքինէ պագտրղըմըզտա հէր օն սէնէտէ էհալիսի լա ագալլի եիւզտէ 5 եա 6 արթապիլմիշ տիր. պրագալըմ Ինկիլթէրրատան սէնէտէն սէնէյէ 200 պինէ եադըն էհալինին չուրայա պուրայա հիճրէթ իթմէսինի։

Ամերիգա էհալիսի կիպի չալըշկան վէ հիւնէրտար պիր մէլլէթ վէ ալէլ խուսուս օն սէնէտէ պիր ալունա եիւզտէ օթուղ տախի զամմ օլունտուղունտա, վէ տիկէր տէվլէթլէր կիպի մալիյէսինին ասաքիրի պէրրիյէ վէ պահրիյէ մասարիֆլէրի տախի օլմադ իսկ, օլ մէմալիքին մալիյէսի թապիաթի իլէ պէօյլէ ֆազլա վիրուպ, մէմալիքին վէ միլլէթին իթթիպարը կէթտիքճէ իլէրլէնիր, վէ մալիյէսի պէօյլէ օլտուգտա հալի իլէ տախիլի ըսլահաթլար տախի բէյ տէր բէյ քէմալէթէ վարըպ, վէ միլլէթին խարիճի թէէսիրի տախի արթար։

Ամերիգա մէքթէպլէրինին հալի տախի պաշդա պիր մէպտէ մէյտանա չըգարըր։ Ամերիգա էյալէթլէրինտէ 5 եաշրնան 20 եաշրնա գատար 9 միլիոն էհալի պուլունմագտա օլուպ պունլարտան 6 միլիոնը մէքթէպլէրտէ շակիրտ տիրլէր, տիմէք օլուր քի 10 չօճուգտա 7 սի օղումադ եազմադ էյրէնմէքտէ տիր. վէ օլ էյալէթ քի պու հիսապըն խարիճինտէ տիր, միւճէրրէտ եապանիլիքտէ գալմըշ տըր։ Նիեու Եօրգատա 5 տէն 20 եաշրնա գատար 1 միլիոն էհալի օլտուղու հալտէ պունուն 8 եիւզ պինի մէքթէպլէրտէ շակիրտ տիրլէր. լաքին պալէատէ պէեան իթտիկիմիզ պարպար Թիքսաս էյալէթինտէ օլ չալշարտա 170 պին ահալիտէն եալընըզ 19 պինի մէքթէպէ կիթմէքտէ, քէզա Քալիֆօրնիա էյալէթինտէ 110 պինտէն եալընըզ 10 պինի. վէ Ֆլօրիտա էյալէթինտէ 270 պինտէն 18 պինի մէքթէպէ կիթմէքտէ տիր։

Ամերիգա էյալէթլէրինի հէբսինի պիրտէն ալտրագ էյալէթ սանտրղընտան մէքթէպլէրինէ սէնէվի 16 միլիոն տօլար սարֆ իթմէքտէ տիրլէր։ Եանի օլ էլէմլէրի հիւքիւմէթի վազիֆէ իտինմիշ էօյրէթմէսինի քի, միւսավաթէն պիւթիւն էհալինին չօճուքլարընա էօյրէթպէլիր, եանի օգումադ, եազմադ, ըադամ վէ սայրէ, վէ պու հիսապ իլէ 5 միլիոն չակիրտանա իւսթ իւսթէ սէնէվի պէհէր չակիրտէ 3 տօլար եանի 16 ֆրանք խարճամագտա տըր. վէ պունտան էօթէսինի չօճուգլարընը բէյտէր ու մատէրինէ պրրագմըշ տըր. վէ պու եօլ իլէ բէյտէրլէր քէնտի էվլատլարընա եիւքսէք իլմիլէր էօյրէտճէք քէնտիլէրտէն պաշգասընը պուլմատըգլարընտան, քէնտիլէր քէնտի բէյտէրլիք վազիֆէլէրինի տօղրուտան՝ տօղրու իճրայէ տէվամ իթմէքտէ տիրլէր։

Հէր հիւքիւմէթին, հէր էվին վէ հէր շախսըն իտարէսինին թէրաղիսի քէնտինէն մատտի վէ եախսօտ մալիյէճէ հալի օլտուղունտան, Ամերիգա հիւքիւմէթի պունա տէրլճէսինտէն ղիեատէ տիրգգամ իտուպ, օլ սարֆիաթ քի, հիւքիւմէթէ հագգը իլէ վազիֆէ օլամագ, օնա ասլա պիր ագճէ տախի խարճամամագտա տըր, վէ իշթէ պու իւզտէն տիր քի Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինին սէնէվի պիւճէսինտէ 3–4 միլիոն ֆազլա կէօրիւլտիւկիւնէ Էվրոպալըլարըն հայրան օլտուղլարը էսնատէ, Ամերիգա մալիյէսի օնուն պիր ելլէրդ ֆազլասընը պիր այտա բէյտահ իտէպիլմէվ վէ Ինկիլիզլէրին էքօնօմիճէ զուրուրիյէթինի մահվ իտուպ, քէնտի օնտան օն իքի գաթ զիատէ զուրուրիյէթէ չայէսթէ պուլունմագտա տըր։

Պու արա Ամանեա զաղէթալարընը մէշղուլ իտէն մէսէլէ, Ֆրանսա վէ Պէլճիգա մուարազասը միւնասէպէթի իլէ վուգու պուլան պիր տիբլօմաթճա վագտա տըր։

Ֆրանսուա Ժոզէֆ հազրէթլէրինին ղայէթ եադըն թէալիւգաթընտան օլան Պէլճիգա դրալը Լէօփոլտ հազրէթլէրի, Ամվերիա հիւքիւմէթինէ, իշ պու աղը մէսէլէ հագդընտա նէ էֆքեարտա պուլունտուղունու պիլտիրմէսինէ տայիր իզհարը արզու էյլէյիպ, Ամվերիա հիւքիւմէթի տախի իշ պու արզուէու եէրինէ վարտըրմըշ տըր. լա Կազէթ տը Գոլոնը պու պապտէ Վիէննա գապինէթօսու թարաֆընտան Պէլճիգա գապինէթօսունա իրսալ գըլընան նօթանըն խիւլասայի մաէլինի նէշը իթմիշ տիր։

Իշ պու Նօթատան անլաշբլարդընա նէզարէն, Մ. տը Պայսթ, Պէլճիգա հիւքիւմէթինէ, Ֆրանսա թարաֆընտան իզհար օլունան մանթլուպանթլարա բուլի մուվաֆագաթ կէօսթէրէրէք, ինիտալ իւզրէ տավրանմասընը նասիհաթ ելթմիշ, վէ պու նասիհաթըն, կէրէք պրաշ Լէօ-փօլա, վէ կէրէք քէնտի վիւքէլասը իւզէ-րինէ պէօյիւք թէլէսիրի օլմուշ տուր։

— Ամէրիդալը Օֆիչիալընը պիրի, տէնիզտէն ատամ զուրթարմագ իչին պիր ալէթ իճատ ելթմիշ տիր։

Իշ պու ալէթ տէնիզէն չէյ, մանթարտան պիր դուշագ վէ գօմէլասթիգ-տէն պիր բուպա տըր. պու բուպա իւշ պուշուգ տագրգա զարֆընտա կէյիլէ-պիլիր։ Մէգքիւր ալէթ իլէ պիր ատամ սէքիզ կիւն տէնիզ իւզէրինտէ տի-քինէ տուրապիլիր չիւնքի մէգքիւր ա-լէթէ, տէնիզին իւզէրինտէ եիւզէր վէ ճինգօտան օլարագ պիր շամանտուրա պէթիշտիրիլմիշ տիր։ Իքի հիւճրէյէ պէօլիւնմիշ օլան իշ պու շամանտըրատա մէգիւլաթ, պիր քիպրիթ գուրթուսու, եաթրըմըշ սիկարալար, պիր Ռէվոլվըր տապանճասը, հավա ֆիշէնքլէրի, պիր հօգկա, գալէմ, քեագըտ, վէ իւշ լիթրա տա սու պուլունմադտա տըր։

Պիր ատամ զայէթ պէտապախթ օլմա-ըր քի սէքիզ կիւն տէնիզին իւզէրին-տէ գալտըգտան սօնրա պիր կէմիյէ բասթ կէլմէսին. հէր հալտէ, պու ալէթ իլէ տէնիզտէ պուլունանլարն շու թէսէլլիսի օլապիլիր քի, հիչ տէյիլ իսէ վասիյէթ-նամէսինի իտիպ, վէ տօսթլարընա սօն սէլամընը եազտրգտան սօնրա, եազտր-գընը շամանտուրանըն իչինէ վազ իտէ-պիլիր քի, պէօյէլիքլէ մէգքիւր շաման-տուրա էր Եա կիճ պիր գըԵրԵա աթը-ըրպ ինսան էլինէ կէչէր։

Պահրը Մուհիթտէ իշլէյէն վաբօր-լարտա հէր պիր եօլճու իշին իշ պու ինսան դուրթարրճը ալէթլէրտէն պու-լունմադտա իմիշ։

Տէյիլ եալընըզ Պահրը Մուհիթտէ իլլա տէրեա իւզէրինտէ պուլունան քեաֆիֆէյի կէմի վէ վաբօրլարտա իշ պու ալէթատան պուլունմասը ղայէթ իգթիզալը տըր։

—Էվրօպանըն էքսէր մահէլլէրինտէ օլտուղու միսիլլու, Նիեու Եօրգ լօգան-թա խրոմէտճիլէրի մահիյէլէրինէ, 30 տօլարատան (700 ղուրուշա եադըն) 35 տօլարա չըգարմագ իչին սէօզպիրլիք ելթմիշլէր, վէ պու թէքլիֆիլէրի լօգան-թա սահիպլէրինտէն բէտտա օլունտուղուն-տա, չօգ լօգանթալարը դըրրպ տէօք-միշլէր։ Օթէլ սահիպլէրինտէն պա-ղըլար մալլէրինին խարապ օլմամասը ի-չին 35 տօլար մահիյէ վէրմէյէ բաղի օլմուշլար, լաքին տիկէրլէրի հէր թա-րաֆա թէլէկրաֆ չէքէրէք, եէնի խրո-մէթճիլէր արամագտա իմիշլէր։ Պու սէօզ պիր իտէն խրոմէթճիլէր 1800 քի-շիտէն իպարէթ օլուպ, հալէա իտտա-լարընան վազ կէչմէքտէ տիրլէր։ Նիեու Եօրգտա լօգանթա խրոմէթճի-լէրի մահիյէ 700 ղուրուշ գազանըպ, օնա տսխի գանասթ ելթմէտիքլէրի հալ-տէ, պուրատա նիչէ տիրայէթլի զաթ-լար, տէյիլ 700 ղուրուշ, հաթթա նըսա-ֆընա եաղըճրլըգ ելթմէկէ եէր արա-մագտա, ֆագաթ պուլամամադտա օլ-տուղլարը, չօգ թէէսսիֆ օլունաճագ պիր հալ տըր։

ՏԱԽԻԼԻՃ

Բարիս սէֆարէթի սէնիյէսի իքինճի սըր քեաթիսի իզզէթլու Միւնիտ էֆէն-տիյէ բիւթպէյի սանիյէ սընըֆը էվվել միւթէմայիզի,

Լիվորնօտա մուդիմ սալթանաթը սէ-նիյէ չէհպէնաէրի իզզէթլու Լամիզ Է-ֆէնտիյէ բիւթպէյի սանիյէ սընըֆը էվ-վել միւթէմայիզի,

Տարը Շուբայի ասքէրի զալէմի խիւ-լէֆասընտան մուվագգաթէն պու սէնէ ֆըրգայը ասքէրիյէսի ումուրու թահրի-բիյէսինտէ միւսթէքտամ բիֆաթլու Վէյսի էֆէնտիյէ բիւթպէյի սալիսէ,

Վաշինկթընն սէֆիրի սատատէթլու Պաղդ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ բիւթ-պէյի էվվէլ սընըֆը էվվէլէ,

Թէհրան մասլահաթիկիւզարը իզզէթ-լու Նաղիմ էֆէնտիյէ բիւթպէյի սանիյէ սընըֆը էվվէլ միւթէմայիզի,

Լոնտրա սէֆարէթի սէնիյէսի իքինճի սըր քեաթիպի իզզէթլու Ամիտ Զէյա պէյ բիւթպէյի սանիյէ սընըֆը սանի-սի,

Մալթա չէհպէնաէրի իզզէթլու Նաում էֆէնտիյէ բիւթպէյի սանիյէ սը-նընֆը սանիսի թէվֆիհ պույրուլմուշ տուր։

—Պապը զապթիյէ վէ Թէբսանէ մահ-պէսլէրինտէ պուլունան միճրիմինի մահքիմինտէն իքմալը միւտտէթի ճէ-զայիրէրինէ աղ պիր շէյ գալմըշ օլան էշխասընն, պու սէնէյի միւզարէքտամ տսխի շէրէֆ հիւլուլ ելթմիշ օլան ճիւ-լուսու մէյմէնէթմէնուսու ճէնապը Փա-տիշահի բուղ ֆիրուղինէ հիւրմէթէն վէ թէչէքքիւրէն միւտտէթի պաքըյէլէրի-նէն ապվը ալիյէ մագրունիյէթլէ թախ-լիյէյի սեպիլլերի միւղթեզայի իրատէ-յի ալիյէտէն պուլունմուշ, վէ մուճի-պինճէ • մադուլէլերտէն Ռիւրէքտէ վէ Պապը մէգքիւր հապսխանէլերինտէ պուլունանլարտան սէքսէն նէֆէրի սալը վէրիլիպ, պու եիւզտէն տսխի տավա-թը իճապէթ սեաթը հազրէթի Փատի-շահի իսթիճլապ օլունմուշ տուր։

Վէֆայէթ Զոպրնէ

—Թահրիրաթը էճնէպիյէ միւտիրի սատատէթլու Համամճեան Սարգիս Է-ֆէնտիյէ, Ուլահ Պուղտան պէյի Բրէնս Շարլը հազրէթլերի թարաֆընտան միճէվհէրաթլէ միւզէյյէն պիր էնֆի-յէ գուրթուսու հէտիյէ օլունմուշ տուր։

—Ամէթի վէճհ իւղրէ տիւնքի կիւն Պապը ալի մէմուրլարը իւնիֆօրմալարը-նը կէյինմիշ օլտուգլարը հալտէ, Իրան սէֆիրի Հիւսէյին խան հազրէթլերինին Պէպէքտէ քեայնի եալըլարընա աղի-մէթլէ, միշարիլէյհ հազրէթլերինէ վիզիթա վէրմիշլէր տիր։

—Բէրվիզ աղա սաքինէրինտէն գահվէճի Սալիհ, իշ պու չորչինպիհ կիճէսի Ամբգար մէյտանընտա քէրհա-նէլէր արասընտա կէդմէքտէ իքէն, սա-ղըգալը կիրուհինտէն Գատրի նամ քի-մէնէ պիլմէյիղ նէ սէպէպէ մէպնի գա-մա իլէ մէրդումուն պաշընա տարպ իլէ խայլրճա եարալամըշ, վէ ֆիրար ելթ-միշ իսէ տէ, հիւքիւմէթ թարաֆընտան արանըլմադտա տըր։

Միլան շէհրինին 10 ար ֆրանքլըգ խա-թիպգաղընդն գազանան սերիյէրի տիր։ 1859 ունճու սէրիյի վէ 48 ինճի նիւմէ-ըօլու պիլէթ գազանը 100000 ֆրանք։ 497, 391, 1049, 3960

Իշ պու պիլէթլէր հէր քիմին եէտին-տէ վար իսէ, Գալաթատա Գօմիսիօն խանը ելթթիսալ ինտէ Մ. Ճանէթ օնուն 16 նիւմէրօլու մադազասընա միւրաճա-աթ ելթտիկինտէ, գազանան պիլէթին պէտելինի ալապիլիր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԻԿ

Մանչեսթէր մասսու Ընէլգոֆ։

(Ագանս Ռէյտըր։)

Ինկիլթէրրա

Լոնդրա 29 յունվար

Տիւնքի կիւն Գրբալիչա թարաֆընտան, Խըտիվէ իքրամէն, Պըքինկէմ սէրաեբնտա ադամ պիր գիեաֆէթ վէ-բիլմիշ, վէ ալչամըսը տսխի Տիւք տը Սբսերլանա թարաֆընտան Ամաֆֆօրտ Հաուզատա շաշաալը պիր գէյնէթ իճրա գըլընմըշ տըր։

ԹԻՃԱՐԻՆ

Լիվերբուլ 30 յունվար։

Միսալինկ Նիւ Օրլէանա բամուղու	12 s/8
Իսմիր բամուղու	11
Սաթը 12'000 պալեա	

Լոնդրա 30 յունվար։

Պուղտայլար տիւշմէքտէ, հավալար էյի կէթմէքտէ տիր	
Մրսրը պուղտայր հաղրը	28,6
Թիֆթիդ, դայէթ դավի բէնա	45

Մանչեսթր։ 30 յունվար։

Պուղտայլար տուրկուն, իշ օլմահօր	
Ամանա բամուղու, դավի ֆր.	110
Կիւրճիւ բամուղու «	105

ՖՕՆՏՕ ՖԻԵԱԹԼԱՐԸ

Լոնդրա 30 յունվար։

Ինկլիսի ֆոնտօլտի դաբանը	92 7/8
Օսմ. իսթիգ. (1865) «	67 1/4 տէն 3/4
Էսհամը ումումիյէ աչըլար	44 3/8
« « գաբանը	44 3/8 տէն 1/8
Պօրսա գավի գաբանտը	

Բարիս 30 յունվար։

Ֆրանսայի ֆոնտօսու, աչըլար	70,45
« « « գաբանտը	70,40
Իտալիան ֆոնտօսու աչըլար	56,40
« « գաբանտը	56,45(*.)
Օսմ. իսթիգ. գաբ.	342
Էսհամը ումումիյէ աչըլար	44,75
« « գաբանտը	44,75
Պօրսա գարարսըզ պիր հալտէ գաբանտը	

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Ցունիս 18 Ախշամ գաբանտը . . .	49- 2 1/2
« 19 Սապահ աչըլար	49- 5
» » Էն եիւքսէք	49- 6 1/2
» » Էն աշաղը	49- 4 1/2
Սաաթ էօյլէն գաբանտը	49- 5

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿՏՑԵԼ ՀԱՍՈՒՆԵԱՆ

Մանչեսթէր 953 յունվարի նիւիէնտրէն պոէբյէ։

Վէ ումում միլլէթիմիզին իսէ, քէնտի քիլիսէսինտէ պագը գալմագլըգա թէչվիք էյլէմիշ, վէ ճիզվիթլիյէ գարշը կէօպէրինի տէօրթ աչմագլըգընա սէպէպ օլմուշ օլաու։

Հասունեան հազրէթլերի, Բաթրիքխա-նէմիզու կէօրիւլէ կէլէն ինմալու թէքքա-սիլի, վէ առաչնորդլարընդ թարաֆընտան զուհուրա կէլմէքտէ օլան մէհարէթսիզլիկ, վէ վազիֆէսիզլիկ, վէ տէվլէթ իլէ միլլէթ պէյնինտէ վաբթա օլմագտա պուլունան պագը զաթլարընն միւտահէնէ վէ միւրայի-լիքլէրինի, այնի ֆուրսաթ ատա իտէրէք, վէ քէնտի իշկիւզարլըգընը մէվզուլ իճրայէ վազ իյէյէրէք, միլլէթիմիզի Բօմա քիլիսէսի-նէ միւրաճաաթա մէճբուր իտէճէք չօգ թէտպիրլերէ վէ թարիքլերէ միւրաճաաթ իյլէտի. լաքին, թապիի օլան պիր գանուն ադքեատընճա, քէնտի թէտպիրլերի չօղալ-արդճա, էհալիսիզին տէ շիւբհէսի չօղալտը զայրէթի չօղալտը, վէ Բօմա տէսբօթլուղու մէպտէսինէ գարշը նէֆրէթի չօղալտը, վէ նիհայէթ իշլէր օլ տէրէճէլերէ վասլը օլտու-քի, մէղնէպ թէպտիլի նատրէն կէօրիւլմէյէ պաշլատը։

Պիղիմ զանընմըզճա, Հասունեան հազ-րէթլերի, պիր սօն թէճրիւպէյէ տահա չը-գըշմագ, վէ անըն իլէ միւրատընա իրմէքլիք էմէլինտէ պուլունտուղունտան, Ցեղատան հազրէթլերինէ, մահը հալին 13 իւնտէ թէ-գատտիւմ ելթմէքլիյէ գալգըշմըշ տըր. չիւն-քի, օլ ճինէթլէ, էհալիմիզին արթըգ իւ-միտ քէսիքլիյինէ տիւշէրէք, քէնտի արդա-սընտան կիտէճէկինի հիսապ վէ իւմիտ ելթ-միշ օլմալը տըր։

Պիզճէ միւշարիլէյէին մէզքիւր հիսապը տսխի եանընը իտի. չէօյլէ քի, էկէր եէվմի մէզպուրտէ թէգատտիւմ ելթմիշ, վէ միլլէ-թիմիզիտէ քիւշիւք տիւշիւրմիշ օլսա տսխի, կէրչի քիմսէյի ավլաեամատրգտան պաշգա, հաթթա, տահա զիհատէ նէֆրէթինի թահ-րիք ելթմիշ օլաճագ իտի. լաքին տէօրտ եիւզ սէնէլիք պիր հուգուզումուզու, վարու-ընէն իտէրէք տիւշմէնէ թէրք ելթմիշ օլա-ճագ իտիք։

Էվվէթ, թէգատտիւմ իտէպիլմիշ օլսա տսխի միւրատընա իրմէյէճէք իտի. դիրա միլլէթիմիզ կէրչի հէր փագրթքի զայրպլա-ըը կիպի, պիր չէյ տահա զայպ ելթմիշ օլա-ճագ իտի. լաքին զայրէթի միլիյէ իլէ մէ-լուֆ օլանլարին զայրէթ, տուչղու, հիա-տէթ վէ թէքէպպիւրլերի տէ, իլէրուտէ տահա զիհատէ վէ բէք չօգ զիհատէ ուեա-նաճագ իտի։

Պունու իսպաթա հաճաթ եօզ տուր. միլլէթիմիզ զարար ու զիհան, հագարաթ, վէ ֆէլաքէթ մէտրէսէսինտէ թէրպիյէ օլմագ-ըգ իլմընը զաթէն կիյմիշ օլաուղունտան, կէրչի չօղ չէյէ թէկամմիլ կէթիրմէքտէ տիր. լաքին հէր ֆէլաքէթ վէ հէր տիւշ-մէնլիքտէնտէ պիր տէրս վէ պիր նասիհաթ ալմագտա տըր։

Հասունեան հազրէթլերի Երմէնի միլլէ-թինին թապիաթընը հալէա միթթալա ի-տիպ էօյրէնէմէմիշ տիր. կէրչի Երմէնի միլ-լէթի Բօմա ճիզվիթլիքլէրինի, իճրա ելթմէք իչին էօյրէնմիշ օլանլարտան տէյիլ տիր. լաքին մէգքիւր ճիզվիթլիքլէրին ֆարկընա վա-բաճագ գատար էհլիյէթ ու տիրայէթէ մա-լիք պուլունտուղունու եիւզէրճէ սէնէտէն պէրու, եիւզէրճէ տէֆա իպրաղ ելթմիշ տիր. վէ պու սօն տէֆաքի սէսսիզճէ մէրտլիյի-տէ պու սէօյլէտիքլէրիմիզի թաստիգ իյլէ-միշ տիր։

Երմէնի միլլէթի հէր տէրատէն զիհատ պիր տէրսէ մալիք պուլունմագտա տըր, եանի հէր ֆէնալըղը քէնտի իչինէտէն վէ քէն-տի ատամընտան կէօրէ կէլտիկինտէն, օլ պատրատէ զիհատէ սագրնմագլըղըն էլդէմիյէ-թինի պիլմէքտէ տիր։

Հասունեան հազրէթլերի միլլէթին մէզ-քիւր տէրսինէ տախի թագվիյէթ վէրմիշ տիր. չէօյլէ քի, մէղրիւր էմրի թէգատ-տիւմ իտտասընա չըգշմագլըղա, Ցեղա-պահ հազրէթլերինին, եալընըզ, Երմէնի օլ-մասընա կիւվէնէրէք ճէսարէթ իյլէմիշ, վէ վուղուա կէլէն էսէֆէնիկ հալէրէ տէ սէ-պէպիյէթ վէրմիշ տիր։

Իյզահ իտէլիմ սէօյլէմիկիմիզի։

Ցեղատպահ հազրէթլերինէ օլունան մէզ-քիւր թէքլիֆ, էլպէթթէ քէնտի քէնտուէ օլմաերպ, իլլա պիրիսինին տսխ, իսթիտա, վէ եախօտ իլթիմասըյլա . . . օլմուշ տուր. վէ պու տսխաճընընն տա քէնտիտէն պաշգա պիրիսինին օլմասը իհթիմալաէն տէյիլ տիր. չիւնքի, «Բրօթէսթանտլարընն վէ Գաթօլիքլէ-րին ասըլ միլլէթ վէքիլլերինտէն տշաղը տա տուրաճագսընն» տէնիլմէյիպ, իլլա «Հասուն-եանընն այթ թարաֆընտա տուրաճագսընն» տէնիլմիշ տիր քի, պու տա չանանը թէաճ-ճիւպ պիր քէյֆիյէթ տիր. էկէր չու թէ-գատտիւմատէն միւրատա էուլմ իսէ, Բրօ-թէսթանտլարընն միլլէթ վէքիլի Ցակոբ էֆէն-տի հագգընտա տախի այնի խուսուս ճայիզ կէօրիւլմէյի իտի։

Իմտի, ճաէպա Բում բաթրիյի հազրէթ-լէրի տախի ասըլ օլմաերպտա, վէքիլ օլմուշ օլսա իտի, Հասունեան հազրէթլերի այնի իտտասա գալգըշմագլըգա ճիւրաթ իտէ-պիլէճէ՞քմինի. հա՛չա. հա՛չա. ճիւրաթ ելթմէք տէյիլ, հաթթա ֆիքրինտէն պիլէ կէչիրմէյէճէք իտի. զիրա, Բում միլլէթի վէքիլինին, հէր քիմ օլուր իսէ օլսա իտի, էօլիմիւ գապուլ իտիպ, քէնտիտէն աշաղը-տա տուրմագլըղը զերրէճէ գապուլ ելթմէ-յէճէկի չէմս կիպի աշիքաար իտի. զիրա, տէյիլ չիտտի. իլլա էլսինէյի նաստա հէր կիւն վէ հէր սաաթ սէօյլէնտիկինտէ կէօրէ, Բում վագասընտա, Բում բաթրիյի ասըլտրգ-տան սօնրա, հէրինէ պաշգա պիրիսինին բաթրիգլիյէ տավէթ իտիլտիկինտէ, չօղլար ճէսարէթ ելթմէգ, վէ ագրպէթքեար ճէսա-րէթ իտէն տէյլի սարկաւագ տինմէքլէ մէշ-հուր պիրիսինի ալըպ օլ վազթին էյլիս է-ֆէնտիսի հուզուրունա չըգարբըլար, վէ քիւսթախճա հարէքէթլէր ելթմէմէսինէ տա-միր չօղտա նասիհաթլար վէրիրլէր իսէ տէ, մէրդում հուզուրա չըգպտա, զաթէն Բում բաթրիգլերինէ մախսուս օլան սէճճատէնին, եէրինտէն գալտըրըլարագ, պաշգա միլ-լէթլեր վէքիլլերի սէճճատէլերինտէն աշաղը վազ իտիլմիշ օլտուղուն կէօրտիքտէ, կի-տիպ իւզէրինտէ տուրաճագ եէրտէ, աչըգ-տա պիր եէրտէ տուրմուշ, վէ սէպէպի սիւալ օլունտուգտա իսէ «էֆէնտիմ, պէն Բում բաթրիկիյիմ, վէ Բում բաթրիյի սէճճատէ-սինին եէրի տէ պուրասը տէյլ, իլլա չու-բասը տըր, իսմի սէճճատէմ եէրինէ կիթմէլի տիր» տէյի իտտաա ելթմիշ, վէ մէրդումճէն պու իտտասասը ատալէթ ու հագգանիյէթէ մուվաֆիք կէօրիւնմիւկիւնտէն, անինտէ սէճճատէ էսկի եէրինէ վազ իտիլմիշ տիր։

Տեղապահ Սրբազանին Գեր. Հասունեան առաջնորդինը

Վսեմ. Օտեան Գրիգոր Եփիսկոպոսին զբաղարար կերպով իմացուցեր է Տեղապահ Ս. Հօր որ, Կայսերական կառավարութիւնը չընդունիր մեր Տեղապահ ներկայացուցչին Հասունեանէն նախագասութիւնը, իսկ Պատրիարքինը ընդունէ եւ Գէորգ Կայսերական կառավարութեան մատուցուի։

Այս խնդրոյն համար այսօր Եկեղեցական համագումար ժողով հրաւիրուած է, որ պիտի խորհին Ազգին իրաւանցը վրայ խառն ժողովին հետ։

Այս խնդիրը իր մեծ կարեւորութիւնն առած է. բայց եթէ Օտեան Եփիսկոպոսի առ Տեղապահ Սրբազանն գրածը ստուգիւ կառավարութեան կամքն է, խնդիրը ալ աւելի կը մեծնայ։

Կայսերական կառավարութիւնը մեր ներկայացուցիչը Տեղապահ ըլլալուն Հասունեանէն վար կենալը կուզէ եղեր, առաջ ըսելիք մը այնչափ չենք ունենար իրեւ հպատակ Կայսերական կառավարութեան, եթէ այս օրէնքը միայն մեզ համար չըլլալով բոլոր ազգաց ներկայացուցիչներուն համար ըլլայ։

Մեր ներկայացուցիչը պատրիարքական տեղապահ է, եւ եթէ տեղապահ է, պարտաւոր է պատրիարքներուն յատուկ տեղը պահել։ այդ տեղը ոչ Հասունին կրնայ տալ ոչ Բողոքականաց ազգապետին եւ ոչ Հրէից Բապպիին։ մեր ներկայացուցիչը տեղապահ է, բայց իր իշխանութեանը տակ ունի երկու այնպիսի կաթուղիկոսութիւններ որոց կաթուղիկոսութիւնը Հասունի կաթողիկոսութեան պէս ուրիշ մարմնէ կախում չունին այլ անկախ են. եպիսկոպոս կը ձեռնադրեն, միւռոն կօծեն, քահանաներն սինհոդ ունին, բայց եւ այնպէս Տեղապահին միջնորդութեամբը բարոյապէս կը ներկայանան Օգոստափառ Կայսեր։ Մեր ներկայացուցիչը Տեղապահ է, բայց 3 միլիոն Հայուն ներկայացուցիչն է, Հասունն կաթուղիկոս է, (մեք չենք ընդունիր կրօնական առմամբ, քանզի Հայ ազգն կրօնական սահմանէ դուրս յաջորդը մեզ Գէորգ կաթուղիկոսը կը ճանչնանք, իսկ քաղաքական նկատմամբ այդ տիտղոսը կրնանք տալ որովհետեւ Տէրութիւնը ճանչած է), բայց 30/40 հազար ժողովուրդ կը ներկայացնէ, նա մեր վճռած տուրքին մէկ հարիւրերորդը կը վճարէ, նա մեր ժողովուրդին մէկ հարիւրորդը կը ներկայացնէ, նա մեզնէ դեռ չորս օրուան բաժնուած մէկ փոքր մարմին է, նա մեզ համար կրօնական տեսութեամբ կրուսեալ ոչինչ մ'է որ օր մը իր բուն հովուին գաւազանին ներքեւ պիտի մնայ «մեղայ» գոչելով։

Մեր ներկայացուցչին առաջնութեան խնդիրը հոգեւ-աշխարհական մը ըլլալն զատ իրաւունքի խնդիր էր, այս այնպէս իրաւունք մ'է որ՝ Նուրիճանեան Հովիկեանաց առաջին անգամ Պատրիարք եղած ատեն, հոն կայսերական ներկայութեանը մեր ձեռքէն առնել ուզած է բայց չէ կրցած առնել, Հասունեան անցած տարի փորձեց մեր Տ. Գէորգ Պատրիարքին ձեռքէն առնել բայց դարձեալ չեւ յաջողեցաւ։

Իսկ այս անգամ մեր ներկայացուցչին Գեր. Հասունէն ոչ միայն մէկ ոտք վար կենալնիս այլ անոր հետ հաւասար դէմ դէմի կայնելնիս անգամ անոր բարձրութիւնը եւ մեր վար իջնալը կենթադրէ։

Կայսերական կառավարութիւնը ամենեւին չուզեր 3 միլիոն ժողովուրդի սիրտը կոտրել եւ 30 հազար ժողովուրդին փաւասիրութիւնը գոհացնել։ Մեք նոր բան մը ուզած չունինք այլ ուզածնիս սա է. չառնել ձեռքերնուս ինչ որ ձեռքերնուս մէջ դարերով պահած ենք. մեր ձեռքի այսօրուան պահած այդ իրաւունքը ոչ արդի ժամանակին քաղաքակրթութեան պահանջմանը ոչ Տէրութեան շահուն եւ ոչ որ եւ է մէկուն դէմ կը հակառակի. ուստի ինչու տանք ու նուաստանանք։

Եթէ այսօր հոս այս ժամանակաւոր առաջնութիւնը տրուի վաղը Երուսաղէմ միւս օր գաւառնէն ալ պիտի սկսին եւ զանազան խարէութիւններով ալ ինչ գիրութիւններ չեն ունենար զուտիկը պապականութեան օրապուր։

Մեր այսօր գումարուելիք Ս. Հարց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք մանաւորապէս այս խնդրոյն վրայ, իրենք են մեր Եկեղեցւոյ գլխաւորները, իրենք պիտի խօսին առանց խնդրոյ վրայ. իրենք պիտի բացատրեն կայսերական կառավարութեան այս հրամանէն մեզ յառաջ եկած վնասները. Կայսերական կառավարութենէն չորս հարիւր տարիներէ ի վեր մեք արդարութեամբ եւ օրինաւորութեամբ առանց խարդախ ձեւերու դիմելու մեր ընտանի գործերը ինչ որ խնդիրներ ենք առած է, եւ տարակոյս չի կայ որ՝ այս ալ պիտի տայ քանզի մեք կրնանք Նորին բարձրութեան հրամանին ընդհանուր բնութեանը երբեք դէմ չըլլալնիս ապացուցանել. Մեր իրաւունքը պարզապէս Նորին բարձրութեան իմացնելը հրամանի անհնազանդութիւն չէ. ամեն օր մանր կամ առեւտրական խնդիրներու մէջ միթէ չե՞նք տեսներ որ՝ կառավարութեան մասնաւոր մէկ հրամանին դէմ եթէ այդ հրամանին ենթակայն իր շահերը օրինաւոր կերպով իմացընելու ըլլայ, անլսելի չի մնար. Ուստի եթէ մասնաւորաց իրաւունքը անլսելի չի մնար, 3 միլիոն հայուն իրաւունքը անլսելի կըմնայ կարծելը յիմարութիւն է։

Այս խնդրոյն մէջ Լուսաւորչականքս մեծ կամ փոքր մաս չունինք, այլ այն որ Հայ է, եւ հայութեան պատիւը պահանջելու նախանձախնդիր, ի՞նչպէս կրընայ իր «կորուսեալ ոչխարին» իրմէ վեր դասուիլը տեսնել։

Մէկին յարգը չի գիտցողը երկուք ունենալու արժանաւորութիւն չունի։

Երկինք՝ որ մեր Եկեղեցին, պապականաց կողմէն առ այն արձակուած այսչափ անհամար չանթերուն դէմ, այսչափ թշնամութեանց դէմ, այսչափ գաղտնածուկ հնարքներուն դէմ, եւ այսչափ նոր ինորոյ փորձերուն դէմ պաշտպանեց, այսօրուան այս վիճակին հասուց, հարկաւ այս պարագայիս մէջ ալ պիտի պաշտպանէ. տես մեր սա հակառակորդ պապականաց թիւը, որ Հռովմի կոյր հնազանդ արբանեակներու միջոցաւ չորս հինգ հարիւր տարիներէ ի վեր շարունակ մեզ պապականացնելու կաշխատին, ստակներ կը վատնուին, քաղաքական պաշտպանութիւններ մէջ կը բերուին, գժոխք կ'սպառնան, հազարաւոր հատորներով գրքեր կը տպուին, չի կըրցին դեռ մեր մէկ հարիւրերորդը անցնիլ, իսկ անոնք որ՝ օրացուած կարծուած էին, ահա կը տեսնենք որ՝ անոնք իրենց ազգութիւնը ու իրենց հին եկեղեցւոյն ամեն պարագաները անարատ եւ հաստատ պահելու համար ամեն ճիգամբ նոյն իսկ զիրենք որսացողներուն խարէութեանցը դէմ կենին։

Հաստատ յոյսն ու արդար, հետեւաբար անփոփոխ կամքը, ամեն կատարուած գործողութեանց դրոշակակիրներուն ճակատին վրայ դրոշմած կը ցուցուին բոլոր պատմութիւնները։

Ինչ որ պիտի ընենք այս խնդրոյն մէջ, ինչ որ պիտի գրենք, ինչ որ պիտի խօսինք, ինչ որ պիտի խորհինք, գիտնանք որ՝ Ազգային պատմութիւնը գրող Հայ կամ օտար պատմիչներուն գրչին վրայ կամ նուաստութիւն տալու համար պիտի ընենք, գրենք, խօսինք եւ խորհինք։

Եթէ մեր հայրերն այս տեսութեամբ չըվարուէին, այսօր Հայ չկար աշխարհիս վրայ. ինչպէս որ, շատ արեւելեան ազգերու անունը կայ միայն այսօր պատմութեանց մէջ, բայց այդ անունը կրող մարդ ո՛չ։ Օ.

Մանր-դէպ 950 ամեայ նշանաբանին պատճառ

Քաղաքակրթեալ ազգաց փորձերէն դիտենք՝ որ ընդհանրութեան վրայ ներգործելու պատշաճաւոր եւ արդիւնաւոր միջոցը վերացեալ գաղափարները չեն, այլ կենդանի օրինակն ու գործը, վերացեալ գաղափարներն ու սկզբունքները ամփոփանելու եւ բեղմնաւորելու համար մտաւոր զարգացման որոշեալ աստիճանի մը հասած պէտք է ըլլալ, եւ այս զարգացումը նախ եւ յառաջ ազգին սահմանաւոր մէկ մասին մէջ կը գտնուի եւ ոչ թէ ընդհանրութեան։ Ազգին այդ ընտրեալ մասը եթէ կուզէ ընդհանրութեան վրայ ներգործել եւ ընդհանրութիւնը իր հասած զարգացման աստիճանին բարձրացնել, պէտք է իւր քարոզած սկզբունքը նախ յառաջ ինքն իրագործէ, որպէս զի ընդհանրութիւնն ալ, որուն որ սկզբունքը իր վերացականութեամբը անհասկնալի է, կենդանի եւ շոշափելի օրինակով հրահանգուի։ Այս է ընդհանրութեան մտաւոր զարդացման օրէնքը եւ այս օրէնքին համաձայն վարուելով միայն սահմանադրականները իրօք կարժանանան այդ պանծալի անունը իրենց քրանտիթոր ճակատին վրայ կրելու։ Շեշտելով կսեմ, որ ըսկզբունք մը քարոզելուն եւ զայն իրագործելուն մէջ սարեր ու ձորեր կան, մեր պզտալի թերութիւններէն էն գլխաւորն է մեր իսկ հրապարակաւ այլոց քարոզած ըսկզբունքներուն դէմ մեղանչելնիս։ կարծես թէ ազգասիրութիւն քարոզելը ազգասէր ըլլալ է, հայրենասիրութիւն քարոզելը հայրենասէր ըլլալ է, ուսումնասիրութիւն, ճշմարտասիրութիւն, սահմանադրականութիւն քարոզելը իրօք ուսումնասէր, ճշմարտասէր եւ սահմանադրական ըլլալէ աղատ կը կացուցանէ։

Քանի որ այս տխուր իրականութեան մէջ ենք, քանի որ Եւրոպական քաղաքակրթութեան առաջ բերած սկզբունքները չրթունքնուս վրայ եւ գրիչներնուս ծայրն են, քանի որ այդ սկզբունքներն ղգացմունք դառնալով մեր գործողութեանց ազդիւրն ու շարժառիթն եղած չեն, ընդհանրութեան մէջ սահմանադրականութիւն զարդացնելը անկարելի եւ մխիթարական ապագայ մը գուշակելը անմնախաբէութիւն է։ Սահմանադրական հայ ըլլալէ առաջ՝ սահմանադրական մարդ, հայր եւ եղբայր ըլլալո՞ւէ։ Շա՞տ կան մեր մէջ ճշմարիտ սահմանադրական մարդիկ, հայրեր եւ եղբայրներ, այն մարդիկն իսկ, որ հրապարական սահմանադրականութիւն, հաւասարութիւն, ճշմարտասիրութիւն, արդարասիրութիւն եւ շատ մը այլ-ՆԻ-ՆԵ-ՆԻ վերջաւորած բառեր կը քարոզեն, ի՞նչպէս կը վարուին իրենց ընտանեկան շրջանին կամ առանձնական կեանքին եւ ընկերական յարաբերութեանցը մէջ։ Այս խորհրդաւոր տեղը ձեռքերնիս սրտերնուս վրայ դրած խոստովանինք թէ մեր սահմանադրականութիւնը ճշմարիտ սահմանադրականութեան ծաղրանկարն է, մեզմէ շատերը ի ցոյցս մարդկան սահմանադրական են, ինչպէս որ շատ անգամ ի ցոյցս մարդկան բարեգործ ենք եւ ազգասէր, սահմանադրական ենք հրապարակաւ, բերնով եւ գրչով, իսկ ընտանեկան կեանքի, պաշտօնավարութեանց եւ ընկերական յարաբերութեանց մէջ հակասահմանադրական ենք, (աւելի պատշաճ բառ մը կայ, բայց . . .) բռնակալ եւ բարբարոս։ Շատերնիս կզգանք իսկ այս մեր խօսքերուն ու գործերուն մէջ եղած տխուր հակառակութիւնը եւ կը տաքնապինք, բայց ի զո՞ւր, վասն զի չենք կարող այլապէս վարուիլ։ Ինչու, վասն զի սահմանադրականութիւնը կընդունինք եւ կը յարգենք իսկ, այլ չենք ղգար, այդ սկզբունքը մեզի մարմին եւ արիւն դարձած չէ, մեր բնութեան կարեւոր պիտոյքներէն մէկն եղած չէ, վերջապէս սահմանադրականութեան մէջ դաստիարակուած չենք։ Ուրեմն եթէ չենք ուզեր որ մեր յաջորդներուն կեանքն ալ մերինին պէս դառն հակասութեամբ լեցուն ըլլայ, ջանանք որ սահմանադրականութիւնը դաստիարակութեամբ ազդուի անոնց մէջ։ Ուրեմն դաստիարակութիւն . . . բայց՝ թէ եւ ցաւալի է ըսելը, այսօր եթէ հարիւրաւոր դպրոցներ բանալու ելնենք մանչ եւ աղջիկ տղայոց կրթութեանը համար, արդիւնքը ո՛չ միայն աննշան կըլլայ ուսմանց կողմանէ, այլ եւ փոխանակ սահմանադրականութեան մէջ դաստիարակելու նոր կամ ապագայ սերունդը ունայնամտութեան եւ ոչնչութեան մէջ կը կրթենք, ինչպէս որ արդէն բացուածներուն մէջ կընենք գրեթէ առանց բացառութեան։

Ամփոփենք ըսածնիս։ Սահմանադրութիւնը ազգին ընտրելագոյն եւ սակաւաթիւ մասին գործն է, ընդհանրութիւնը սահմանադրական չէ. վասն զի սահմանադրական ըլլալու համար որոշեալ մտաւոր զարդացման աստիճան հարկաւոր է. ընդհանրութիւնը իրապէս սահմանադրական ընելու միջոցը միայնչ քեղ հանդէսներով անոր տեսանելիքը եւ գայլի շարականներով ու ոտանաւորներով լսելիքը պարարել չէ, այլ զայն սահմանադրականութեան մէջ դաստիարակել է, ընդհանրութիւնը սահմանադրականութեան մէջ դաստիարակելու համար այդ մեծ եւ վսեմ պաշտօնը վարելու կարող ուսուցիչներ եւ դաստիարակներ ունենալու է, արժանաւոր ուսուցիչներ եւ դաստիարակներ ունենալու համար ալ քաղաքակրթեալ ազգաց օրինակին հետեւելու է։

Վերջացնենք խօսքերնիս։ Ո՞յք են ճշմարիտ սահմանադրականները։— Կան մարդիկ որ իրենց տրաքին շքեղութեամբը հրապուրուիլը կամ յափշտակուիլն ու ուրախանալը այլոց թողլով՝ իրենք բոլոր ուշադրութիւններն անոնց ներքին՝ բազմութեան աչքին անտեսանելի կողմերուն վրայ կը լարեն, զանոնք կը հետազոտեն, անոնցմով կը տարուին, անոնցմէ կզգուշացնեն հասարակութիւնը։ Ասոնք սակաւաթիւ են յոյժ, եւ եթէ իրենց սակաւաւորութեանը եւ թէ իրենց դաղափարներուն պարզ վսեմութեանը ու անարատութեանը պատճառաւն ոչ միայն ռամիկն կը նախատուին այլ նոյն իսկ իրենց ժամանակակից ՀԻՄԱ-ՆԵՐ լուսաւորեալներէն, որք ռամկին համակրութիւնը վաստակելու եւ իրենց այլ եւ այլ զգացմանցը յագուրդ տալու համար ամեն տեսակ ձեռնածութիւն կընեն. . . բայց հիմա ժամանակ չունինք, ուրիշ անգամ աւելի երկար տեսութիւն կ'ընենք այդ պարոններուն հետ։

Ճշմարիտ սահմանադրականաց դասէն են անոնք, որ թէ եւ հանդէսներու օգտակարութիւնը չեն ուրանար, բայց կանգոնեն զանոնք, երբ կը տեսնեն որ արտաքինը ներքինոյն, ձեւը պարունակութեանը տեղ բռնելու կը նկրտի. . . Ասոնց դասէն են եւ անոնք որ հասարակաց տօնախմբութիւններուն ժամանակ անգամ փոխանակ բազմութեան հետ հրճուելու՝ իրենց կատարելագոյն դաղափարը ներկայ իրականութեան հետ բաղդատելով՝ իրենց տխուր ձայնը դանդաղ անձնագոհութեան մէջ ներհոդ բազմութեան ականջին կը հնչեցնեն։ Ասոնք են որ կեանքերնին կը զոհեն, երբ կը տեսնեն նախապաշարմունքները ճշմարտութեանց տեղ քարոզուած, անիրաւութիւնն ու բռնաւորութիւնը արդարութեանց եւ իրաւանց ատենը բազմած, արտաքին արարողութիւնքն ու մնապաշտութիւնքը մաքուր կրօնից գահը բարձրացած. . . Շատերը իրենք զիրենք այս նուիրական անձանց կարգէն կը կարծեն կամ կը քարոզեն բայց բազումք են կոչեցեալք, այլ սակաւք են ընտրեալք, եւ այդ սակաւորդաց նշանագիրն է— գործել լոկ եայն եւ առանց մնապարծութեան։ Վերջապէս ահա՝ այդ նուիրական անձանց դասէն են եւ ճշմարիտ սահմանադրականները, ուրեմն օրինա՜լդ էք ի հայս, ո՜վ ճշմարիտ սահմանադրականք որ ծնաք զմանուկդ այդ. որ կոչի Սահմանադրութիւն եւ որ՝ եթէ ողջ մնայ եւ զօրանայ՝ կըլլայ փրկիչ ազգիս Հայոց։

25 մայիս 1869 ***

Ամոյ Կամբլոդ էլչի առաջական վիճակը

. . . Խմբագիր

Ուսմունքն ու գիտութիւնը՝ թէեւ շատ դարեր անծանօթ մնացած, ո՛չ ոք կը խորհէր անոր վրայ, եւ ո՛չ ոք յարգ կընծայեր անոր, բայց այսօր սկսաւ ճանչցուիլ եւ մենք նաեւ փորձով եւ համոզումով ճանչցանք թէ նա մարդկային ընկերութեան կեանքը ու հոգին է։

Այո՛, ժամանակիս բերմունքն ու պարագաները այսօր պարզապէս կը ցուցնեն թէ, ուր որ ուսմունք ու գիտութիւն չկայ, հոն կեանք ու սնունդ չըլլալէն զատ՝ բռնութիւն, հարստահարութիւն, անկրաւութիւն եւ հեռեւապէս թշուառութիւն ու խեղճութիւն կը թագաւորէ, որ գլխովին տգիտութեան պտուղ են։

Ասիայի մէջ ո՞ր ժողովուրդն է, որ դեռ զգացած չըլլայ այս խօսքին ճշմարտութիւնը, երբ ամէն կողմերէ ներքուստ եւ արտաքուստ բռնութիւն եւ

բարբարոսութեան շանթեր կը տեղան իր վրայ։

Միթէ ազգութեան պատուղ չէ՞ անգութ եւ անխիղճ անձանց՝ ժողովրդեան վրայ բռնանալը, անձի, ստացուածքի, եւ այլն ապահովութիւն չլինելը, վայրենի քիւրտերու ձեռաք գեւղերու եւ լեռներու մէջ գործուած սոսկալի ոճիրները ու եղեռնագործութիւնները։

Միթէ այսօր բոլոր Ասիոյ ժողովրդոց վրայ ծանրացած թշուառութիւնը ըզգալի եւ շօշափելի հանրական ազգութեան պատուղ չէ՞։

Ո՞վ կրնայ այս շօշափելի ճշմարտութիւնները տեսնելու զարնել եւ անտարբեր մնալ։

Ո՛չ։ Ասիոյ ժողովուրդը սկսած է զգալ եւ իմանալ, որ իր մինչեւ յարդ կրած անտանելի նեղութիւնները եւ թշուառութիւնները մի միայն ազգութեան երեսէն են։ Եթէ ազգութիւնը բռնանալու եւ գիտութիւնն ու ուսմունքը ծաւալելու դարման տարուի, բարբարոսութիւնը եւ հետեւապէս թշուառութիւնը կը մեղմանայ — մարդկութեան չոր ոսկորը կեանք կ'առնէ —։ Ուստի շատ տեղեր սկսած է վարժարաններ բացուելու, ուսմունք եւ լեզուագիտութիւն տարածուելու շարժումներ երեւնալ։ Այս շարժումներուն անտարբեր աչօք չէ նայած Ակնայ գաւառը։ Ապա չեմ գիտեր թէեւ այս մասին յառաջնութեան գերը նուաճած է, բայց կամաբակամ գիւղս ժողովուրդն ալ ետ չէ մնացած գէթ Ակնայ քաղաքի ժողովրդոյ բարի նախանձը շարժելու օրինակ մը լինելէն։ Ցիրաւի, Ակնայ ազգային դպրոցները խիստ խեղճ վիճակի մէջ են, բայց Թանգարան անուն Ընկերութեան մը անկախ եւ փոքրիկ վարժարանը կայ, որ գովութեան արժանի է, ուր քառասուն եւ հինգ տղայի չափ ուսմունք եւ լեզուագիտութիւն կը սորվին։

Գիւղ՝ դպրոց մը ունի մեծ ու պըզտիկ 120 ի չափ աշակերտով, որոնց գաստիարակութիւնը տեղւոյս ժողովրդեան Ջանիւք յանձնուած էր շատ տարիէն հետ, մեր արժանապատիւ եւ ուսումնասիրաբեր Տ. Կարապետ եղբօրը, որ բնիկ տեղացի է ու իր ուսումնական դաստիարակութիւնն ալ գիւղացւոյս ձեռնտուութեամբ առած է Իւսկիւտարի ճեմարանին մէջ, որ ըսել է թէ գիւղացիք այն տաճէնէն ուսման վճարագ ունեցած, եւ բան այնմ Ջանք ու աշխատանք թափած են։ բայց ափսո՛ս որ աշխարհի մէջ արդելքն ու խոչընդոտ պակաս եղած չեն որ կարող լինին ժամանակին յառաջադիմական արագասահ անելներուն հետ վազել։

Այո՛, ժամանակը կը վազէ, կը սահի եւ կանոնի ու նորանոր պահանջ եւ հարկ կը դնէ ժողովրդեան վրայ։ Որով դաստիարակութեան գործը կ'ընդարձակի, կը ծանրանայ եւ ուրիշ աշխատողի ալ կարիութիւն զգալ կուտայ։ Զգացին գիւղս մարդասէր եւ ուսումնասէր անձինքը ժամանակիս աս կարեւոր եւ շատ կարեւոր պահանջը, ու մեր թաղմ մանկանց փափուկ դաստիարակութեանը համար, փութացին Ա. Մուրատեան էֆէնտին դրկել, որ յիշեալ պերճիմաստ քահանային հետ գործակից լինելով ուսմունք եւ լեզուագիտութիւն սորվեցնելով մանկանց, ժամանակիս ոգւոյն պահանջմանը համեմատ մարդիկ պատրաստէ։

Ո՜հ, երանի թէ, իգական սեռի դաստիարակութեան համար գիւղս ժողովրդեան մէջ երբեմն ատոր պէս փայլուուած շարժումներն ալ յարգիւնս ածելով մարդկային մայր համարուած սա սեռն ալ արտաքին սեռին հետ համընթաց քայլ առնէր։

Արդ՝ ... թմբագիր, ուրախ ենք, որ Ա. Մուրատեան էֆէնտին բարեհաճեցաւ, անշուշտ ազգասիրական ոգւով, այն տաժանելի ճամբորդութիւնը կրելով, գալ այս լեռնուտ երկիրը, որ անշուշտ Գոլես մեծցոցի մը համար հաճելի չերեւնար։ Եկաւ նաեւ սկսաւ մեծ ուսանդեամբ եւ ազգասիրական ոգւով դաստիարակել մանկունքը։ բայց ես չեմ կրնար եւ չեմ ուզեր յիշեալ էֆէնտիին նկատմամբ առ այժմ գովասանական երգեր կարդալ։ քանզի ճշմարտութեան հակառակ է արդիւնքը չտեսած՝ ազատ բառնալով գովել եւ յօդս բարձրացունել զանի։ Ա՛տատեմ հիմա։ երբ իր անկեղծ աշխատութեան յաջող արդիւնքը տեսնեմ, այն ատեն 'ի հարկէ պիտի պարտաւորիմ գովել եւ հրապարակաւ շնորհակալութիւնս յայտնել։

Սակայն եւ այնպէս սա կէտն ալ չեմ ուզեր ծածկելով նորա դէմ անիրաւութիւն գործած լինել։ վասն զի ասածին թէ, «փէնճէմպէնին կէլնչի չարշամպատան պէլլի»։ յիշեալ էֆէնտիին արդի ունեցած ազգասիրական հոգին, 'ի գործ դրած անատհման ջանքն ու աշխատանքը եւ տարց վրայ բարոյապէս եւ իմացականապէս տարած եռանդուն հոգն ու խնամքը՝ ազգային մէջ մեծամեծ տիկնայութեանց տեղի կուտան, եթէ մեր մանկունքն ալ անոր անդուլ ջանից համապատասխանող գտնուին, եւ թշնամն մատն ալ զանի ժամանակին յառաջ խլել եւ կորզել չը յանդգնի։

Կը խնդրեմ յԱրարչէն, որ զանի անխախտ եւ հաստատուն պահէ եւ անոր ջանքն ու աշխատութիւնը օրհնէ ու պահպանէ 'ի փառս մեր փոքրիկ գիւղին եւ 'ի բարի նախանձ Ակնայ գաւառս ամենայն ժողովրդեան։

Արդ՝ թմբագիր բարեհաճեցէ՛ք 'ի սեր ազգային յառաջադիմութեան իմ սրտիս աս անկեղծ արտայայտութիւնը ձեր ազգօգուտ եւ ճշմարտասէր թերթին միջոցաւ 'ի լոյս ընծայել։

Մնամ ազգային յառաջադիմութեան 'ի սրտէ փափաքող

1869 մայիս 24 Ակնայ կամրկապ գիւղս

Եկեղեցւոյ Տ. Մ. Յոհաննէս քահանայ Տ. Յարութիւնեան

ՍԻՐՕ

ՏԸ ՔԻՆՔԻՆԱ—ՖԵԲՐԻՒԱՐԻՆԷՕ

ՏԸ ԿՐԻՄՕ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Փարիզոյ Բրեռ-Նաբոլեոն ճեմարանէն էճրաճը

Մէղքիւր մուալիճէ թէմիզ վէ լաթիֆ պիր հալտէ օլտուղու թագտիրտէ, կէրեք քինքինա, կէրեք չէլիք, վէ կէրեք դանը թէչքիւ էյլէյէն մատտէլէրի չամիլ պուլունմագտա օլմազին, լէհճէ պօղուգլուգլարը, վէ կէնճ զրզլարըն վիճուտաճա իւատէ կէլմէլէրի, վէ վիճուտաճա զայպ օլան հալլէրին եմնէ եէրինէ կէլմէսի իչին փարիսին էն մէշհուր հէքիմլէրի դաստուլ իթմիշլէր տիր։ Գատրնլարըն գան զայիֆլիյինտէն նաչի միւպթէլա օլտուգլարը միտէ տզրբլարընը չտիուղ սուրէթալ տէֆ իտիպ, վէ հայիզլէրինի նէզամընա վազ իտէր։ վէ գալեիֆ միղաճ, վէ սըրտաճալը չօճուղլարա չօր իչի կարար։ Նիհայէթ չօղ չալըշմագլըգտան, խաստալըգտան, ուզուն միւտէթ սիւրէն վէ չօղ զահմէթ վերէն իւզիւնլիւքտէն գանլարընտա զայիֆլիք հասրլ օլմուշ օլան հէր սընրի քէսան իչին բէք միւնասիպ օլուպ, միտէյի տչար վէ թասմը հազմ իթտիրիր։

Պուլունուր խթանպօլտա Մ. Վէլիչ վէ գումր. վէ Մ. Կանղիւք պիրատէրլէր, վէ Մ. Տէլլա Սուտա վէ Մ. Յաննի էճզախանէլէրինտէ։

ՖՕՍՖԱԹ ՏՐ ՖԷՐ

ՏԸ ԼԱՐԱ ՏՕԳԹԷՕՐ-ԷԶ ՍԱՆՍ

ԿՐԻՄՕ ՎԷ ԳՈՒՄՐ. ՓԱՐԻՍՏԷ ԷՃԶԱՃԸ՝

Մատէն սուէուն պէնզէր թաթը օլմատան պիր նէվի սու տուր քի, քէմիյի վէ գանը թէրթիպ իտէն էճզալարը շամիլ պուլունմագտա տրը։ Զիչէք սուլարընն են զիւատ մէշհուր օլմասընը, քեաֆֆէյի մէշհուր հէքիմէր գապուլ իյլէմիշլէր տիր։ Կիճ իւսթէ կէլմէքտէ օլան կէնճ վէ նազիք գրզլար, վէ միտէ աղրըսընա, վէ լէհճէ պօղուգլուղունա, վէ գան աղրըզընա, վէ հայիզ նէզամընզըզընա միւպթէլա պուլունան դատընլար, վէ բէք բէնքիզ վէ զայիֆ տիւշէն չօճուգլար, վէ խաստալըգ օէպէպինտէն գանը ազամընը օլան քեաֆֆէյի քէսան իչին բէք ալէա տրը։ Մէղքիւր իւճզն թէէսարիրինին քէսկինլիյինտէն, չարուգլուղունատա, քէմալի շիֆասընտան, վէ գապզըզընդա գարշը գօեուպ, վէ տիշլէրճէ պիր ֆէնալըգ զուհուրա կէթիրմէմէ օլմատէն նաչի, հէքիմէր քէնտի միւշթերիլէրինէ խսթիմալինի խսթար իթմէքտէ տիրլէր։

Պուէնար Տէր սեատէթտէ Մ. Վէլիչ վէ գումր. վէ Կանղիւք պիրատէրլէր, վէ Տէլլա Սիւտա, վէ Մ. Յաննի էճզախանէլէրինտէ սատրլմագտա տրը։

ԻԼԱՆԱԹ

Պուէնտան ազատէմ Ասիթանէ անալիսինին պուէնա էմտալ նիչէ իլանլէր կէօրմիւշ օլտուգլարընտան իհթիմալ տրը իշ պու իլանքիրզ տախի անլէրէ էմտալ թուլթուլարագ անալի նէզտինտէ գապուլ պուլմայաճագ տրը։ Ֆագաթ պիղլէր իլէ մինատիպլէթի օլաճագ դաթլար, հէր հալտէ սէնատաթմըզընն Ֆարգընը կէօրլրէք մէնտուն օլաճագլարընտան, իչթէ պու ատ Ֆա Խաթանպօլտա Գահճէ-Գարուսունտա վագը 7 նիւմէրօրու էճզա թիւճարը Մ. Վիչէնին մաղազասը իւզէրինտէ տիշճիրլիք սէնատաթընն իճրասընա պէտ իյլէտիկլիմինի բաղպէթլու միւշթէրիլէրիմիզէ խասսէթէն իրան իտէրիզ։

Ալթուն, կիւմիւշ, գավչու միւճէտատէն թէքմիլ չէնէ։ թէք տիշ, չիւրիւք տիշլէրի թէմիզլէյիպ տօլտուրման ազրբէան տիշլէրին ազրբսընը քէմէք, քիրլի տիշլէրի թէմիզլէմէք իւզրէ մահալի մէզպուրատա պուլունմագտայը։

Սահիպ իմզա ճիւմա կիւնէրի ֆուգարալարա խայրաթ պագաճագ տրը։ չէքիլէն տիշլէրի չէքիճէք վէ չէքիրմէսի իգթիզա օլմասան տիշլէրէ տախի իլաճ գօնաճագ տրը։

Կ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ՏՕԳԹՕՐ ԲԵԼԷԶ

Ամէլիյաթը ճէրրահիյէ իճրա իթմէքտէն, աղրբէան տիշլէրին վէճալարընը (աղրը) տէֆ ու իզալէ իթմէք, վէ տիշլէրի չրգմըշ օլանլարընն տիշլէրինին երեէրինէ զահմէթսիզճէ թապրի վազ օլունմուշ կիպի, զաեէթ տիգգաթ օլունսա պիրլէ լաշըլմամագ իւզրէ, տիշ գէյմագ վէ տաթիլի ֆէյմտէ վէ չէնեէտէքի եմրալ վէ գուրուհ վէ թէզելլիւլի տենտանա թէտավի իթմէք, վէ տիշլէրի թագիրաթընտան, եանի եէրլէրինտէ օյնայըզ, պիր թարաֆա տէվրիլմէյէրէ հալտէ եէրլէրինէ գէյմագ, վէ տաթիլի ֆէյմ թէմիզլէմէքտէ, վէ բասլանմըշ վէ սիեահլանմըշ օլան տիշլէրին բաս վէ քիրլէրինի չըգարըպ, ճէվհէրի զաթիսինի թէճտիտ իթմէքտէ, վէ աղզըն ֆէնա գօգուլարընը իսլահ իթմէքտէ վէ աթըն վէ լասթիքտէն զայէթլի լաթիֆ վէ բանա վէ սալապէթլի վէ խաֆիֆ եէմէք եէնտիկի վագթտա պիր զարար ու զիեան վէրմէզ ալէա եէրլի վէ չըգար գօնուր տիշլէր եաբմագտա օլան Փարիզի թապիպ տիշճի Մ. Բէլէզ, Պէյօղլանտա Կլավանի սօղաղընտա 2 նիւմէրօտա քեանսի իթմէքտէ վէ ալաֆրանկա սաաթ 6 տան 4 է գատար կէլէն վէ կիտէնլէրէ հմէլիյաթը իէլքիւբէյի իճրա իյլէմէքտէ օլուպ, քէնահսինի կէօրմէք վէ կէթիրթմէք միւրատ խէնլէր օլուր խէ օրատան ոիւալ իթմէքլէրի։

Սահիպլի իմզա, Եվրոբանընն խայրիճէ պանքէրլէրի իլէ, սէնէտ պիրտէն պէշ տէֆաեա գատար չէքիլէն վէ սերմայէ ու ֆալիզլէրի թէմին օլունան Ֆրանսա, Ավստրիա, Իթալիա, Ռուսիա, Պէլճիգա, Սբանիա վէ Զվիցէրանընն իսթիգրազ սէհիմլէրինի կէթիրթտիրմիշ տիր։

Մէղքիւր իսթիգրազ սէհիմլէրի, հէր պիր չէքիլիշտէ 800,000, 700,000, 600,000, 500,000, 400,000, 300,000, 200,000, 100,000 ֆրանգ գազանըպ, էկէրչի պիր ատէմ մէղքիւր պիլէթլէրտէն պիր Թանէսինի սաթընալտագ իչին 10 ֆրանգ վէ եախսա էն չօղու 1100 ֆրանգ էօտէտիյի հալտէ, ճէսիմ պիր սերվէթէ մալիք օլապիլիր։ Սահիպ իմզա, պու պիլէթլէրի էնվէն ֆիեսթիա սաթամը վատ իթտիքտէն, վէ պիլէթ սաթըալանլարա, զաթէն չէքիլմիշ օլան պիլէթլէրտէն ալմամագ իչին պիտիք տիգգաթ իլթիմէլէրինի հէր քէսէ նասիհաթ իյլէմէքտէն պաչգա, պու պապատ պիր ուչդուն սուսլուգ պուլմամասը իչին, չօգ զէմանատան պէրու գազանըլան քեաֆֆէյի պիլեէթէրին լիսթասընը կէօսթէրէճէք տիր։ Փէզալիք սահիպ իմզա պանդա պիլէթլէրին վէ գազանան խսթիգրազ սէհիմլէրինին քեաֆֆէյի նիւմէրօրընն պէտէլինի վէ ֆանյիզլէրինի էօտէմէքլիյի տէր իւճատ իյլէմէքտէ տիր։ Սահիպ իմզանընն սաթտըղը պիլեէթլէր իւզէրինէ քէնտի պէյզա մէօհիւրիւ պուլունճագ տրը։

Պու պապատ զիեատէ մալիմաթ ալմագ խսթիլէէնլէր. Գալաթատա Գոմիսիոն խանընն էթթիսալինտէ Նօ. 16 մաղազաա միրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ժ. Տ. ՃԱՆԷԹՕ

Ընթերցասիրաց Օժանդակ ընկերութեան գործասենեակը Վէկիր-խան գեանայարիը թիւ 21, շատ ժամանակներով Հայերէն գրքեր կը գտնուին ծախու, որոց մէջ հին տպագրութեամբ հաւ զուարդիւտ մատեաններ ալ կան։

ԽԱԼԷԽՕ Ο ՏԻԳՕԼՕՆ

Եօկան Մարիա Ֆարինա Ֆապրիգասընտան, Պէյօղլանտա Մ. Քրիս թիան Ժօրժուն Քիթապխանէսինտէ սաթըլըը Ն° 378 տէ։

Ցեկ 10, 15, 24 վէ 30 զուրուշա չիչէպսինէ կէօրէ։ Տուղինա իլէ ալանատահա ուճուզ վէրիլէ պիլիր։

Զրրաղան Ակրայը հիւմայունուն տիւեունանթը ամիգէ 122 նիւմէրօրու 2325 զուրուշ Գալէմքեար Պողոս խամի իլէ պիր գրթա սէրկի պիր այ մուգատտէմ զայսլ օլմուշ օլաուզունտան, հէր քիմ պուլուսպ Քէօրքիւ պաչընտա դաղինօճու հօճա Մուրատա թէսլիմ իտէր իսկ պախշիշինի ալապիլէճէկի մախսուսէն իլան օլունուր։

ԱԳԱՊԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԵԱՑ

Սահմանադրութեան ինններորդ տարեդարձի օրն

Ի ՀԻՒՆՔԻԱՐ-ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԿԱՐԴԱՑԱՆ

ԽՕՍՔԵՐԸ

Տարեդարձ կիւնիւ Հիւնքեար խակէլէսինտէ մէզքիւր մէքթէպին չօճուգլարընն օգուտուգլարը նուիթքլարընն թապ ու նէշրինի պաղը զաթլար արդուիթմիշ օլտուգլարընտան, գալէմէ ալմըշ օլան մուալլիմ էֆէնտի թարաֆընտան, պալէատէքի իւնվան իլէ թապ իթտիրիլէրէք, նիւսխէսի 100 էր փարաեա սաթարրրմագտա պուլունմուշ տուր, վէ զազէթամըզը տաղրթանլարտա վէ սաթանլարտա պուլունմագտա տրը։ իմտի ումարըզ քի էֆէնտիի միւմայիլեյհի թէշվիք նիյէթի մէմնուհէսիյլէ չօղլար պիրլրնիւսխէ իշթիրասընա բաղպէթ իտէճէքլէր տիր։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԽԱՐԱԿԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԷՋՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏՕՆ ԹԱՊԱԼ ՆԷՍԻՆՏԷ
ՊԷՏ ՕՂԼԱՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ԽՕՐԱ, ՀՕԹՕՍՊՐԱՅԱՊՏՈՒԼՈՎ
ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ ԳԱՐՇԷՐԸՆՏԱ ՆՈՒՄԷՐՈ 467.